

Hem>Familjefrågor och arv>Underhåll till familjemedlemmar

Underhåll till familjemedlemmar

Lettland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

I den lettiska nationella lagsiftningen finns ingen uttömmande definition av begreppet underhåll, men däremot finns en gemensam tolkning av vissa frågor beträffande underhållsbidrag till en annan person. Underhåll för ett barn innebär exempelvis de utgifter som varje förälder är skyldig att lägga ut för barnet, oavsett ekonomisk förmåga. Minimibeloppet för underhåll för ett barn har fastställts av staten. Definitionen av underhåll för barn anges i lagen om underhållsgarantifonden.

För många frågor som rör underhållsskyldigheter – som det finns olika begrepp för, till exempel "underhåll" (*uzturliīdzekļi*) eller "medel för att kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard" (*liīdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – baseras den gemensamma tolkningen på rättspraxis. Det är till exempel allmänt vedertaget att underhåll mellan makar innebär ett långsiktigt ekonomiskt bidrag från den ena maken till den andra, vars materiella situation har försämrats.

Underhållsskyldiga personer:

Föräldrar är underhållsskyldiga gentemot sina barn

Ett barns föräldrar är skyldiga att betala underhåll för sitt barn till dess att det kan försörja sig självt. Underhållsskyldigheten upphör följaktligen inte när barnet blir myndigt. En domstol kan dock bedöma huruvida ett underhållsanspråk ska beviljas om barnet är myndigt och avbryter en (yrkes)utbildning, eller skulle kunna försörja sig genom sitt arbete men ändå inte gör det. En förälders underhållsskyldighet gentemot sina barn ska dessutom vara proportionell till föräldrarnas ekonomiska förmåga. Alla föräldrar är dock, oavsett ekonomisk situation, skyldiga att betala det minimibelopp i underhåll som staten har fastställt. Skyldigheten att försörja barnet är bindande oavsett om barnet bor hos den ena eller båda föräldrarna, eller inte med någon av dem.

Att sörja för underhåll för ett barn innebär att se till att det har mat, kläder, bostad och hälso- och sjukvård, personlig omvårdnad, utbildning och uppfostran (erbjuder goda förhållanden för både mental och fysisk utveckling med vederbörlig hänsyn till barnets personlighet, färdigheter och intressen, och förbereder barnet för lämplig sysselsättning i samhället).

Barn har underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar

Barn har i lika hög grad underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar. Om det råder skillnader mellan barnens ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive underhållsskyldighet gentemot föräldrarna i proportion till varje barns ekonomiska situation.

Makar har underhållsskyldighet gentemot varandra

Om äktenskapet ogiltigförklaras, och endast en av makarna kände till att äktenskapet var ogiltigt när det ingicks, har den andra maken, som inte kände till detta, rätt att från förstnämnda make begära medel som står i rimlig proportion till förstnämnda makes ekonomiska förmåga, för att den andra maken ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard. Vid eller efter en skilsmässa har den ena maken på samma sätt rätt att från den andra maken begära medel som står i rimlig proportion till den andra makens ekonomiska förmåga, för att sökanden ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard.

Man har ingen skyldighet att betala underhåll till en tidigare make för att denne ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard om den tid som förflutit sedan skilsmässan eller ogiltigförklarandet av äktenskapet motsvarar varaktigheten av äktenskapet eller av sammanlevnaden i det äktenskap som ogiltigförklarades, den tidigare maken har gift om sig, den tidigare makens inkomst täcker levnadskostnaderna för densamme, den tidigare maken avstår från underhåll till följd av eget förvärvsarbete, den tidigare maken med underhållsskyldighet inte har tillräckliga medel för sin försörjning eller har blivit arbetsoförmögen, den tidigare maken har begått ett brott mot den andra maken eller ett brott mot liv, hälsa, frihet, egendom eller heder riktat mot den andra makens släktingar i uppåtstigande eller nedåtstigande led, den tidigare maken har lämnat den andra maken i ett hjälplöst tillstånd, trots att han eller hon hade kunnat vara behjälplig, den tidigare maken avsiktligt har riktat falska anklagelser om brott mot någon av de personer som avses i punkt 6, den tidigare maken har fört ett omoraliskt eller slösaktigt liv, någon av makarna avlider eller anses ha avlidit, det finns andra betydelsefulla skäl.

Far- och morföräldrar har underhållsskyldighet gentemot sina barnbarn

Om inga föräldrar finns, eller om de inte kan försörja barnet, övergår denna skyldighet till far- och morföräldrarna till lika del. Om det råder skillnad mellan far och morföräldrarnas ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive skyldighet i proportion till varje sin ekonomiska situation.

Barnbarn har underhållsskyldighet gentemot sina far- och morföräldrar

Underhållsskyldigheten gentemot far- och morföräldrar åligger, vid behov, alla barnbarn i lika hög grad. Om det råder skillnader mellan barnbarnens ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive underhållsskyldighet gentemot far- och morföräldrarna i proportion till varje barnbarns ekonomiska situation.

Underhållsskyldigheter på grundval av ett underhållsavtal

Parterna kan enas om att underhållet ska betalas i enlighet med ett underhållsavtal. Enligt ett underhållsavtal bidrar en part materiellt gentemot den andra parten, endera med pengar eller in natura, och i gengäld åtar sig den andra parten att försörja den första parten under dennes livstid, såvida man inte enas om annan varaktighet. Om inget annat har avtalats omfattar underhåll mat, bostad, kläder och vård. Om mottagaren är underårig omfattar det också uppfostran och grundskoleutbildning.

Underhållsskyldighet som uppstår genom personskada

Om en person som är underhållsskyldig gentemot en annan person avlider till följd av personskada övergår skyldigheten på den person som orsakade dödsfallet. Beloppet för ett sådant underhåll beslutas av domstolen, som ska ta hänsyn till den avlidna personens ålder, dennes förmåga att försörja sig själv före dödsfallet och, slutligen, vilka behov den person har som mottar underhållet. Om den person som mottar underhållet har tillräckliga medel för sin försörjning föreligger ingen underhållsskyldighet.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Ett barns föräldrar är skyldiga att betala underhåll för sitt barn till dess att barnet kan försörja sig självt. Underhållsskyldigheten upphör följaktligen inte när barnet blir myndigt. En domstol kan dock bedöma huruvida ett underhållskrav ska beviljas om barnet är myndigt och avbryter en (yrkes)utbildning, eller skulle kunna försörja sig genom sitt arbete men ändå inte gör det.

I lettisk lagstiftning anges inte vilka medel som ska sörja för att den andra maken ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard. Inte heller definieras vad skyldigheten gentemot föräldrar och far- och morföräldrar innebär.

I lettisk lagstiftning definieras underhåll för ett barn som att sörja för att barnet har mat, kläder, bostad och hälso- och sjukvård, personlig omvårdnad, utbildning och uppfostran (goda förhållanden för både mental och fysisk utveckling med vederbörlig hänsyn till barnets personlighet, färdigheter och intressen, och förberedelse för lämplig sysselsättning i samhället). Omfattningen av underhållet beror på barnets rätt till lämpliga levnadsförhållanden och barnets faktiska behov.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att få underhåll måste ansökan om detta göras hos domstol i enlighet med civilprocesslagen. Till ansökan ska nödvändiga handlingar bifogas.

Ett barns föräldrar kan ha ingått ett avtal i form av en notariatshandling (*notarial akts*) om månatliga underhållsbidrag. Ett sådant avtal är en civilrättslig handling med rättsliga följder eftersom båda parter är bundna att uppfylla bestämmelserna i avtalet. Om barnets ena förälder undlåter att uppfylla ett avtal om fasta eller periodiska underhållsbidrag kan avtalet lämnas in till en exekutionstjänsteman (*tiesu izpildītājs*) för verkställighet.

Lettland har inrättat en underhållsgarantifond (*Uzturliīdzekļu garantiju fonds*) genom vilken underåriga barn får underhåll från staten. Fonden sköts av underhållsgarantimyndigheten (*Uzturliīdzekļu garantiju fonda administrācija*). Myndigheten är direkt underordnad justitieministeriet.

För att få underhåll från underhållsgarantimyndigheten måste man först ha ansökt om underhåll i ett rättsligt förfarande: Om det inte går att driva in anspråket kan den underhållsberättigade därefter lämna en ansökan till underhållsgarantimyndigheten.

Myndigheten betalar bara ut underhållsbidrag om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning, men inte klarar av att betala det minimibelopp för underhåll som staten har fastställt.

Underhållsgarantimyndigheten är skyldig att från den underhållsskyldige driva in det underhållsbelopp som myndigheten har utbetalat. För detta behövs inte något särskilt domstolsbeslut.

Förfarandet för att få underhållsbidrag från underhållsgarantimyndigheten är följande:

Sökanden – den underhållsberättigade – kan vända sig direkt till underhållsgarantimyndigheten genom att lämna in en ansökan och följande handlingar:

En kopia av domstolsbeslutet om underhåll.

Ett intyg från en exekutionstjänsteman som visar att det inte går att verkställa ett underhållsbeslut hos den underhållsskyldige, eller att den underhållsskyldige har godtagit ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, men därefter inte har betalat det minimibelopp för underhåll som staten har fastställt. Intyget ska lämnas till underhållsgarantimyndigheten inom en månad från det att det utfärdades.

Om anspråk på underhåll görs via ombud, måste ombudet ha fullmakt.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Ja, ett ombud kan göra anspråk på underhåll på en släktings eller nära anhörigs vägnar. När det gäller underåriga barn kan anspråk göras av deras målsmän, det vill säga deras föräldrar eller förmyndare.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Reglerna om domstols behörighet innebär att den domstol som har behörighet för indrivning av underhåll av något slag är distriktsdomstolen eller stadsdomstolen (*rajona (pilsētas) tiesa*).

I Lettland har domstolen behörighet inom följande områden:

Rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ("underhållsförordningen").

För Lettland bindande bilaterala och multilaterala avtal.

Civilprocesslagen, om underhållsförordningen eller bestämmelserna i för Lettland bindande bilaterala och multilaterala avtal inte är tillämpliga.

I civilprocesslagen fastställs att följande lettiska domstolar har behörighet vid anspråk på underhåll:

Talan kan väckas vid domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist.

Om svarandens hemvist är okänd, eller om svaranden inte är fast bosatt i Lettland, kan talan väckas vid domstolen på en ort där han eller hon har fast egendom, eller där han eller hon hade sin senast kända hemvist.

Talan om indrivning av underhåll för ett barn eller en förälder kan också väckas vid domstolen på den ort där käranden har sin hemvist.

Talan om underhållsskyldighet som uppstått genom personskada kan också väckas på den ort där käranden har sin hemvist, eller på den ort där personskadan orsakades.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

För att väcka talan och anmäla anspråk vid en domstol behöver sökanden inte anlita en advokat eller annat ombud. Sökanden behöver inte heller försöka nå förlikning innan ärendet prövas i domstol.

I förberedelserna av ett ärende ska domaren dock eftersträva förlikning mellan parterna. Parterna uppmanas därför att försöka nå en överenskommelse innan ärendet prövas i domstol.

Det måste också betonas att parterna kan enas om anspråk på underhåll utan att ta ärendet till domstol.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Enligt artikel 43 i civilprocesslagen är följande personer undantagna från att betala rättegångskostnader till staten (statlig avgift (*valsts nodeva*), kansliavgift (*kancelejas nodeva*) och kostnader för förfarandet (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)):

Kärande vid ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn eller förälder, och vid ansökan om fastställelse av faderskap, om talan väcks samtidigt som ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn.

Sökande i samband med erkännande och verkställighet av en dom som meddelats av en utländsk domstol beträffande underhållsbidrag för barn eller förälder.

Kärande vid ansökan som följer av personskada som har lett till amputation eller annan hälsoskada eller till dödsfall.

Svarande i ärenden som rör minskat underhållsbidrag för barn eller förälder som har fastslagits av domstol.

Talan om anspråk (*prasības pieteikumu*) kan vara ett huvudkromål eller ett genkromål, en ansökan som inges under pågående mål av tredje part med ett oberoende anspråk i sakfrågan, en ansökan i ett särskilt domstolsförfarande, eller en annan ansökan som inges till den domstol som är behörig enligt gällande lagstiftning. För talan om anspråk ska en statlig avgift betalas, enligt följande:

Upp till 2 134 euro: 15 % av det begärda beloppet, men inte mindre än 71,14 euro.
Från 2 135 till 7 114 euro: 320,10 euro plus 4 % av begärt belopp över 2 134 euro.
Från 7 115 till 28 457 euro: 519,30 euro plus 3,2 % av begärt belopp över 7 114 euro.
Från 28 458 till 142 287 euro: 1 202,28 euro plus 1,6 % av begärt belopp över 28 457 euro.
Från 142 288 till 711 435 euro: 3 023,56 euro plus 1 % av begärt belopp över 142 287 euro.
Över 711 435 euro: 8 715,04 euro plus 0,6 % av begärt belopp över 711 435 euro.

I ärenden som rör indrivning av underhåll bör det begärda beloppet vara totalbeloppet för ett år.

I Lettland beviljas utländska sökanden rättshjälp, om de har rätt till detta enligt underhållsförordningen, av den centralmyndighet som har inrättats enligt förordningen, dvs. underhållsgarantimyndigheten. Underhållsgarantimyndigheten erbjuder rättshjälp och agerar ombud vid lettiska domstolar och verkställighetsorgan för familjeunderhåll till underhållsberättigade och till utländska underhållsberättigade som har rätt till rättshjälp enligt förordningen. För ärenden som inte nämns i underhållsförordningen tillhandahåller lettiska staten rättshjälp till personer vars särskilda situation eller vars tillgångar och inkomst hindrar dem från att hävda sina rättigheter på bästa sätt. Rättshjälp tillhandahålls i enlighet med lagen om statlig rättshjälp.

I sådana fall finns rättshjälp för kostnader för att utforma rättegångshandlingar, rättslig rådgivning under rättegångsförfaranden samt anlåtande av ombud i domstol. Vid gränsöverskridande tvister har en person, utöver den hjälp som anges ovan, rätt till tolktjänster, översättning av vissa rättegångshandlingar och andra handlingar eller handlingar som utfärdas av sökanden som är nödvändiga för ett beslut i ärendet, och i vissa fall även reseersättning för närvaro vid domstolsförhandlingar. Staten står inte för rättegångskostnaderna. Rättegångskostnaderna omfattar den statliga avgiften, kansliavgiften och kostnaderna för förfarandet, till exempel ersättning till vittnen och sakkunniga, utgifter i samband med förhör av vittnen, utgifter i samband med tillhandahållande av en kopia av sökandens ansökan och stämningsansökan osv. Domstolen kan dock, efter bedömning av en persons materiella situation, undanta denne helt eller delvis från att betala rättegångskostnader till staten, eller tillåta delbetalningar.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

När domstolen beviljar underhåll för ett barn kan det vara i form av ett fast belopp eller i annan form, till exempel mat, kläder, boende osv. eller i båda former. Vid bedömning och beviljande av ett definitivt underhållsbelopp tar domstolen först hänsyn till parternas materiella situation, levnadsförhållanden och familjesituation, med vederbörlig hänsyn till den bevisning de lägger fram.

Vid beslut om indrivning av underhåll för ett barn beaktar domstolen alla omständigheter och all bevisning i ärendet innan den fastställer underhållsbelopp.

Minimibeloppet för underhåll, som alla föräldrar är skyldiga att betala i enlighet med de statliga bestämmelserna, för varje barn varje månad från och med födelsen fram till dess att barnet fyller 7 år, är 25 % av det månatliga minimibelopp för ersättning som staten har fastställt. För varje barn från 7 års ålder till dess att det fyller 18 år är beloppet 30 % av det månatliga minimibelopp för ersättning som staten har fastställt.

När underhåll väl har beviljats kräver all eventuell förändring av belopp och betalningsperiod, och eventuella undantag från betalning, en ny ansökan från den berörda parten. Domstolen kan senare se över underhållsbidragets storlek i ett nytt förfarande, utifrån förändringar i den materiella situationen och familjesituationen för de berörda parterna, och justera betalningarna uppåt eller nedåt.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Den underhållsskyldige måste betala underhåll till den underhållsberättigade. Om en ansökan på ett underårigt barns vägnar inges av en av barnets föräldrar eller av dess förmyndare betalas underhållet till denna person i stället för till barnet. Traditionellt betalas underhåll ut regelbundet i ett fast belopp, till exempel i form av avdrag från lönen. Det är inte lika vanligt att underhåll betalas på annat sätt.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte frivilligt betalar underhållet måste den underhållsberättigade utverka ett verkställighetsbeslut (*izpilda raksts*) från den domstol vid vilken beslut i ärendet meddelats. Ett sådant verkställighetsbeslut, eller ett verkställighetsbeslut från en annan EU-medlemsstat, ska överlämnas till en exekutionstjänsteman (*tiesu izpildītājs*) för verkställighet inom 10 år efter att domstolsbeslutet eller domarens avgörande trädde i kraft, om inte någon annan preskriptionstid gäller. (Om regelbundna betalningar indrivs till följd av ett domslut fortsätter verkställighetsbeslutet att gälla under hela den period för vilken de regelbundna betalningarna har utdömts, och preskriptionstiden inleds på den sista dagen för varje betalning.) Exekutionstjänstemannen inleder verkställighet i kraft av en skriftlig ansökan från den part som ansökt om verkställighet. Exekutionstjänstemannen måste godta verkställighetsbeslutet om den underhållsskyldiges hemvist, egendom eller arbetsplats är inom exekutionstjänstemannens distrikt (*iecirknis*). Exekutionstjänstemannen måste också godta andra verkställighetsbeslut som ska verkställas i det område som hör till domkretsen för den regionala domstol (*apgabaltiesa*) som exekutionstjänstemannen arbetar under, vilket är det område där exekutionstjänstemannen har behörighet att agera.

Exekutionsåtgärder omfattar: utmätning av lös egendom som tillhör den underhållsskyldige, inklusive egendom som är i andra personers besittning, och immateriella tillgångar som tillhör den underhållsskyldige, genom försäljning av dessa tillgångar. Indrivning som inrättas på den underhållsskyldiges fordringar på andra personer (lön, motsvarande betalningar eller annan inkomst, innehav i kreditinstitut); utmätning av fast egendom som tillhör den underhållsskyldige, genom försäljning av egendom; andra åtgärder som anges i domslutet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Enligt artikel 570 i civilprocesslagen får underhållsskyldiges egendom inte utmätas om den underhållsskyldige arbetar, eller får pension eller stipendium, och det belopp som ska indrivras inte överstiger den del av en månadsinkomst som indrivning kan tillämpas på enligt lagstiftningen. I civilprocesslagen specificeras kategorier av egendom som inte får utmätas, till exempel vissa hushållsapparater, hushållsutrustning och kläder som den underhållsskyldige, och personer som denne försörjer, behöver. Enligt artikel 594 i civilprocesslagen ska avdrag göras, i enlighet med verkställighetshandlingarna, från lön och motsvarande inkomst som har betalats till den underhållsskyldige, till dess att den skuld som ska indrivras har betalats, enligt följande:

Vid indrivning av uppehälle som avser underåriga barn eller för underhållsgarantimyndighetens räkning ska en del av den underhållsskyldiges lön och motsvarande inkomst som motsvarar 50 % av minimilönen per månad lämnas intakt, och för varje underårigt barn som den underhållsskyldige har försörjningsansvar för ska medel som motsvarar beloppet för den statliga socialförsäkringsförmånen lämnas intakta.

I andra ärenden beträffande indrivning av underhåll kan det belopp som dras från den underhållsskyldiges lön och motsvarande inkomst uppgå till 50 %, men minimilönen per månad ska lämnas intakt, och för varje underårigt barn som den underhållsskyldige har försörjningsansvar för ska medel som motsvarar beloppet för den statliga socialförsäkringsförmånen lämnas intakta.

Enligt artikel 632 i civilprocesslagen kan underhållsberättigade eller underhållsskyldiga överklaga både åtgärder som en exekutionstjänsteman vidtar för att verkställa en dom och en exekutionstjänstemans beslut att inte vidta några åtgärder, utom i vissa specifika situationer. Överklagan ska inges till distrikts- eller stadsdomstolen på den ort där exekutionstjänstemannens kontor är beläget inom 10 dagar från det datum då den aktuella åtgärden vidtogs eller, om klaganden inte hade underrättats om tiden och platsen för åtgärderna, det datum då klaganden underrättades om dem. I artikel 634 i civilprocesslagen föreskrivs att om ett domstolsbeslut som redan har verkställts därefter ogiltigförklaras, och anspråket vid en omprövning avvisas, eller beslut fattas om att avsluta domstolsförfarandet eller om att inte meddela någon dom, ska alla tillgångar som utmätts hos svaranden återställas.

Enligt artikel 546 i civilprocesslagen kan verkställighetshandlingar inlämnas för verkställighet inom 10 år från det datum då domstolsbeslutet trädde i kraft, förutsatt att ingen annan preskriptionstid fastställs i lagstiftningen. Om periodiska betalningar indrivs till följd av ett domstolsbeslut fortsätter verkställighetshandlingarna att gälla under hela den period för vilken de periodiska betalningarna har utdömts, och preskriptionstiden inleds på den sista dagen för varje betalning.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

En person kan ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om underhåll för en underårig om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar en dom om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

Enligt underhållsförordningen kan en person ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om indrivning av underhåll från en underhållsskyldig som inte längre är bosatt i Lettland. Underhållsgarantimyndigheten är den myndighet som utsett till centralmyndighet i enlighet med förordningen.

Enligt underhållsförordningen kan en underhållsberättigad person via underhållsgarantimyndigheten inge en ansökan till en annan EU-medlemsstat för att säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll i det land där svaranden är bosatt,

få beloppet för underhållsbidraget justerat (uppåt eller nedåt),

säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll och fastställelse av faderskap i det land där svaranden är bosatt,

säkerställa att ett beslut av en lettisk domstol om indrivning av underhåll erkänns, förklaras verkställbart eller verkställs.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Underhållsgarantimyndigheten kan agera i stället för en person som är underhållsskyldig gentemot ett barn om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning, men inte klarar av att betala det minimibelopp för underhåll som har fastställts av staten. Om underhållsgarantimyndigheten betalar underhåll har den rätt att vidta åtgärder för att driva in de belopp som den har betalat ut, med lagstadgad ränta (se avsnitt 3 ovan).

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om den underhållsberättigade och barnet har sin hemvist i Lettland, men den underhållsskyldige bor i ett annat land, kan den underhållsberättigade vända sig till underhållsgarantimyndigheten, om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

Om den underhållsskyldige har sin hemvist i ett annat land än Lettland och inte har någon egendom i Lettland som kan utmätas bör den underhållsberättigade lämna in domstolsbeslutet för att få det erkänt och verkställt i det andra landet före en ansökan till underhållsgarantimyndigheten. Om verkställighet av ett beslut visar sig vara omöjligt i det andra landet kan den underhållsberättigade ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om att den ska överta anspråket på det indrivningsbara underhållet.

Underhållsgarantimyndigheten fungerar som centralmyndighet i enlighet med underhållsförordningen (se avsnitten 3 och 13), och det går att vända sig till denna myndighet för att få den hjälp som erbjuds enligt förordningen.

Om en lettisk domstol beslutar om indrivning av underhåll, och en i Lettland bosatt person vill att detta beslut ska erkännas och/eller verkställas i en annan EU-medlemsstat, eller få till stånd ett domstolsbeslut mot en underhållsskyldig som är bosatt i en annan EU-medlemsstat, kan underhållsgarantimyndigheten erbjuda hjälp med att överföra beslutet från den lettiska domstolen till det andra landet, för erkännande och/eller verkställighet och för att beslut ska fattas om ansökan.

Underhållsgarantimyndigheten kan i stället för den underhållsskyldige betala underhållet för ett underårigt barn samt lämna information om underhållsfrågor. (Se avsnitten 3 och 13.)

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Underhållsgarantimyndigheten)

Adress: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Lettland

Telefon: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-post: pasts@ugf.gov.lv

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om den underhållsberättigade är bosatt i en annan EU-medlemsstat och den underhållsskyldige bor i Lettland kan den underhållsberättigade i enlighet med underhållsförordningen inge en ansökan till centralmyndigheten i sitt hemland. Ansökan kan gälla ett beslut om indrivning av underhåll i Lettland, eller ett beslut om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i Lettland, eller ett beslut om verkställbarhet i Lettland av ett utländskt beslut om indrivning, eller ett beslut om att verkställa det utländska beslutet. Enligt förordningen ska centralmyndigheten i det andra landet utföra de formaliteter som krävs och överlämna den underhållsberättigades ansökan till den lettiska centralmyndigheten. Den lettiska centralmyndigheten – dvs. underhållsgarantimyndigheten – hjälper den underhållsberättigade att lämna in det utländska domstolsbeslutet om indrivning eller erkännande och verkställighet i Lettland, eller hjälper den underhållsberättigade att ansöka om indrivning av underhåll hos den lettiska domstol inom vars domkrets den underhållsskyldige har sin hemvist, eller alternativt en ansökan om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i Lettland.

Om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domslut om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll, kan en person som är permanent bosatt med sitt barn i Lettland ansöka om att underhållsgarantimyndigheten ska betala underhållet.

Enligt underhållsförordningen måste en person inge sin ansökan till centralmyndigheten i det land där han eller hon bor. En person som är bosatt i Lettland kan ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om att

säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt,

säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt,

få ett beslut, som redan har utfärdats, om indrivning av underhåll erkänt, förklarat verkställbart och verkställt i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt.

Om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domslut om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll, kan en person som är permanent bosatt med sitt barn i Lettland, där båda har anmäld bostadsadress, ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om betalning av underhållet.

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Underhållsgarantimyndigheten)

Adress: Pulkveža Brieža iela. 15, Rīga

LV-1010, Lettland

Telefon: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-post: pasts@ugf.gov.lv

Underhållsgarantimyndigheten är den myndighet som i Lettland utsetts till centralmyndighet i enlighet med underhållsförordningen.

Underhållsgarantimyndigheten förskotterar underhållsbidraget till den underhållsberättigade i den underhållsskyldiges ställe om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll i enlighet med det tillämpliga civilrättsliga förfarandet, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Lettland är skyldigt att följa Haagprotokollet från 2007.

17 Om medlemsstaten inte är bunden av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Lettland är skyldigt att följa Haagprotokollet från 2007.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Enligt artikel 43 i civilprocesslagen är följande personer undantagna från att betala rättegångskostnader till staten:

Kärande vid ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn eller förälder, och vid ansökan om fastställelse av faderskap, om talan väcks samtidigt som ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn.

Sökande i samband med erkännande och verkställighet av en dom som meddelats av en utländsk domstol beträffande underhållsbidrag för barn eller förälder.

Svarande i ärenden som rör minskat underhållsbidrag för barn eller förälder som har fastslagits av domstol.

Om en ansökan om indrivning inges av en tidigare make för att denne ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard, eller om en sökande inget en ansökan om erkännande av eller erkännande och verkställighet av ett utländskt domstolsbeslut om indrivning av underhåll för en tidigare make eller en annan person i enlighet med artikel 43 fjärde stycket, kan en domstol, efter att ha tagit hänsyn till den enskilda individens ekonomiska situation, helt eller delvis undanta sökanden från att betala rättegångskostnader till staten, eller skjuta upp betalningen av rättegångskostnaderna till staten eller dela upp den i delbetalningar.

I Lettland kan utländska sökande, som har rätt till rättshjälp enligt underhållsförordningen, beviljas rättshjälp av den centralmyndighet som har inrättats i enlighet med förordningen, dvs. underhållsgarantimyndigheten. Underhållsgarantimyndigheten erbjuder rättshjälp och kan agera ombud vid lettiska domstolar och verkställighetsorgan för familjeunderhåll till underhållsberättigade och till utländska underhållsberättigade som har rätt till rättshjälp enligt förordningen.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Lettland har ändrat flera nationella lagar och förordningar för att den centralmyndighet som har inrättats ska kunna uppfylla de funktioner som anges i artikel 51 i underhållsförordningen. I sin ändrade lydelse garanterar lettisk lagstiftning rättshjälp till underhållsberättigade eller sökande i andra länder, som har rätt till rättshjälp enligt förordningen, och även ombudskap i domstol och inför verkställighetsorgan. För att kunna fastställa underhållsskyldigas eller underhållsberättigades bostadsort i Lettland, eller för att inhämta information om deras inkomster och platsen för eventuell egendom i Lettland, har den lettiska centralmyndigheten, dvs. underhållsgarantimyndigheten, direkt tillgång till olika register i Lettland med sådan information. Med information som centralmyndigheten kan inhämta direkt från respektive register kan den utverka handlingar och bevisning. För att ett förfarande ska kunna inledas eller underlättas, för att tillfälliga åtgärder som krävs ska kunna vidtas och för att bevisning ska kunna inhämtas har underhållsgarantimyndigheten rätt att inge ansökningar till lettiska domstolar på underhållsberättigades respektive sökandes vägnar. Underhållsgarantimyndigheten kan, på underhållsberättigades vägnar, direkt hos domstolen ansöka om fastställelse av faderskap om ansökan inges tillsammans med en ansökan om indrivning av underhåll.

Senaste uppdatering: 07/02/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.